

Zutphen aan Zee?!

Hoogwater vroeger en nu

De Maas bezorgde de provincies Limburg en Brabant eind vorig jaar een heuse watersnood. Wat landelijk minder de aandacht trok in die periode was dat ook de IJssel een enorme vloedgolf te verwerken kreeg. Tijdens de kerstdagen bereikte de waterstand in Zutphen de hoogste stand sinds jaren, ruim 8.60 meter boven N.A.P. Op diverse plekken was de situatie kritiek. Zo kwam aan de IJsselkade, ter hoogte van de Kuiperstraat, het water door de in der haast aangebrachte schotten heen. Van een ramp was echter geen sprake, al had het water niet veel meer moeten stijgen. De IJssel trok ook bij Zutphen veel bekijks. Vanaf de Bult van Ketjen genoten

veel mensen van het uitzicht op wat eerder aan een binnenzee dan aan een rustig stromende rivier deed denken.

Peilpunt bij de monding van de Berkel aan de IJsselkade, kerstmis 1993.

(Collectie Stedelijke Musea Zutphen/
H. ten Brinke)

Dijkdoorbraak bij het Hoendernest in 1784. Gravure door M. Salieth en F. Samson naar een tekening van S. Goblé, 1785.

(Collectie Stedelijke Musea Zutphen)

Een absoluut record was deze extreme waterstand echter nog lang niet. In maart 1784 bereikte de IJssel met 9.46 meter (!) boven N.A.P. haar hoogste stand. In de topografisch-historische atlas van het Stedelijk Museum bevindt zich een gravure van de dijkdoorbraak bij het Hoendernest,

waarbij de Hoven onderliep en velen naar de herberg "Het Kanon" vluchtten. Bij de Marspoort zagen de inwoners van de stad het water binnenstromen en in de Nieuwstadskerk moest de vloer zelfs herhaaldelijk opgehoogd worden om natte voeten bij de kerkgangers te voorkomen.

Zwanen in de Hemonystraat, 1926.

(Collectie Stedelijke Musea Zutphen)

Het water zou nog tot in deze eeuw de stad blijven in- en omstromen. Regelmatig liepen vele straten en soms hele wijken onder water. Zo kon het gebeuren dat bij de overstromingen van januari 1926, toen de waterstand met 8.80 meter boven N.A.P. het hoogste peil van deze eeuw tot nu toe bereikte, de zwanen in de Hemonystraat zwommen. Zowel de binnenstad als de buitenwijken hadden last van het

water. De Graaf Ottosingel fungeerde daarbij als IJsseldijk!

De grootste dreiging verdween, toen in 1958 de Baakse Overlaat werd gedicht. Daardoor werd de stad gevrijwaard van al te grote wateroverlast en is het hoogwater vooral een toeristische attractie geworden. Maar als het water ooit weer het peil van 3 maart 1784 bereikt...